

ואילו היה ניתן להעמיד שמדובר כאן כשנפל מפני ריעועו הקודם, ולא מחמת סיבה מתחדשת, אזי היו מיושבות הקושיות, שעתה נגלה שהוא זה הבית הגרוע שהיה לו בשעת המכר).
 ויש מתרצים כיון שאמר 'בית' וכל הבתים מין אחד הם, נעשה כאומר לו אני מוכר לך חלק משדה פלונית, שקנה אפילו לא סיים החלק. ורק ב'נכסים' ו'קרקעות' שיש בהם מינים הרבה, לא קנה לדעת הרמב"ם אם לא סיים מכירתו (עפ"י מגדל עוז הל' זכיה ומתנה שם. וכן הסכימו הדרישה חו"מ רמא והאור-שמח).

דף קט

'רבי שמעון אומר: אין זו עולה... אין זה נזיר' – כיון שאמר להקריב בבית חוניו – לא חל נדרו כלל.
 נראה שרבי שמעון הולך לשיטתו (קג.) שהנדר מנחה להביאה חצי עשרון או משעורים וכדו' – פטור מכלום, שלא התנדב כדרך המתנדבים (וכן מבואר בתוס' חולין מא: ד"ה ור"ש).

'... נעשה כאומר הרי עלי עולה ע"מ שלא אתחייב באחריותה'. יש לשאול מה בכך שהתנה שאינו חייב באחריות, הלא בכך ששחטה בחוץ הוא מוזיק בידיים ומדוע יפטר? ויש לומר כיון שלכך היתה כוונתו מתחילה שישחט בחוץ, הרי זה כאילו התנה מראש שאם יהרגנה בידיים לא יחול הנדר מעיקרא (ע' תומים עב סקכ"ג).

ועוד יש לומר, כיון שהמזיק את ההקדש פטור [כמו שמיעטו (בב"ק ו.) מרעהו. ואף מדרבנן אינו חייב אלא לבעלים, אבל לא כשהוא עצמו הבעלים. כן נראה לשמוע מדברי רש"י בגטין נג.], אם כן אין לחייבו כאן אלא משום חיוב אחריות שהטיל על עצמו באמרו 'עלי' (כמו שאמרו במגילה ת. 'כיון דאמר עלי כמאן דטעין אכתפיה דמי'), הלכך כיון שהתנה שאינו חייב באחריות, ואף אחריות פשיעה בכלל זה [וכמו שהוכיח מכאן מוהר"ם בתשובה], שוב אין לחייבו כלל; כי מצד קבלת אחריות-פשיעה התנה ונפטר, ומחמת דין 'מוזיק' אין לחייב בהקדש כאמור (עפ"י קצות החשן עב סקי"ד).

וע' אמרי בינה (פסח ה) שכתב להוכיח מב"מ (צט:) שיש חיוב תשלומי הזק כלפי הקדש [מדרבנן]. ויש מי שכתב לחלק (עפ"י ד הגר"ח הלוי) בין קדושת בדיק הבית שהוא ממון הקדש, ובין קדושת הגוף שהוא ממון הבעלים (עפ"י מלואי חושן שם).

עוד בענין תנאי שלא יהא חייב באחריות – עתוס' ר"ה ו סע"א; קצוה"ח רג סק"ב.

'אלא אמר רבא: אדם זה לדורון נתכוין, אמר, אי סגיא בבית חוניו – טרחנא, טפי לא מצינא לאיצטעורי...' ורב המנונא אמר לך, נזיר כדקאמרת, עולה – על מנת שלא אתחייב באחריותה קאמר...'. מבואר בסוגיא שברישא כשאמר 'הרי עלי עולה שאקריבנה בבית חוניו', נחלקו האמוראים האם חל ההקדש על הבהמה ואם שחטה בחוץ חייב כרת, אם לאו. ובסיפא, לענין נזיר – לפי כולם אם גילח בבית חוניו לא חל עליו שם 'נזיר', ואם הקריב קרבנותיו בחוץ – אינו חייב משום 'חוץ'.
 וכתב בלקוטי הלכות (בזבח תודה) שלפי זה מה ששנה התנא 'גלח במקדש' אינו חיוב אלא רשות, שהרי אינו נזיר [וקמ"ל מתניתין שאין כאן חולין בעזרה]. אבל ברישא, נדרו והקדשו חלים שהרי אמר 'הרי עלי עולה', ומחויב להקריב קרבנו במקדש.

לכאורה קשה לפי זה לדעת רבא נצטרך לומר שאפילו ברישא לא חל נדרו ואין כאן הקדש, ואם כן מה בין תנא קמא ורבי שמעון? בשלמא לענין נזירות אפשר לומר שלת"ק הגם שאינו מחויב בהבאת קרבנותיו שהרי הוא כמתנה 'טפי לא מצינא

לאצטעוירי, אך בשתיית יין נאסר כשבועה בעלמא (כ"ה בפיה"מ להרמב"ם, וכ"כ בל"ה). ואילו לר"ש אין כאן כלום [וגם זה נראה דוחק שנחלקו בענין זה] – אך לענין הקדש הלא לרבא לפי כולם לא חלה קדושה על הבהמה, שהרי לדורון נתכוין? אך נראה שלרבא חל נדרו, וכן בנויר לדברי הכל, ונתחייב בהבאת קרבנותיו למקדש כפי פשוט לשון המשנה. אלא שרק אם עבר והקריב בבית חוניו, ביטל ועקר בזה את הנדר למפרע, אבל כל עוד לא הקריב – יש כאן נדר ונוירות כדינם. ור' שמעון חולק וסובר שמעיקרא אין כאן נדר. ובלקוטי הלכות משמע שלרבא אינו מחויב להביא למקדש, רק אם הביא הוברר למפרע שנדרו חל. וטעון בירור.

'הכהנים ששמשו בבית חוניו – לא ישמשו במקדש שבירושלים ואין צריך לומר לדבר אחר...' הנה כמה חילוקי דינים אודות כהן שנתנכרו מעשיו, לענין עבודתו במקדש ונשיאת כפים: בכל משך הסוגיא מבואר שדין מיוחד הוא בכהנים ששימשו לעבודה-זרה, באופנים המפורטים להלן בגמרא, שאפילו עשו תשובה – נפסלו מעבודה. אבל בשאר עבירות – אם שבו ודאי אינם נפסלים. ונראה שאפילו מחלל שבת בפרהסיא, הגם שדומה לעובד ע"ז לענין כמה דברים, אין שייך לפסולו אם שב. והלא אף בעבודה-זרה ממש ישנם חילוקי דינים אם השתחוה או שחט לה או זרק, כדלקמן – הרי שאינו נפסל אלא אם נעשה כומר ומשרת לה. ופשוט שאין זה שייך בחילול שבת בפרהסיא. ונראה שהוא הדין שאר עניני מינות ואפיקורסות, אם שב – עובד במקדש (עפ"י חוון איש יו"ד ב, יח; אגרות משה או"ח ח"א לג).

מהלשון שנקטו בגמרא **'אין קרבנו ריח ניהוח'**, אין מפורש שגם בדיעבד חילל עבודה והקרבת נפסל. ואולם כן משמע מדברי הרמב"ם (ביאת מקדש ט, יג-טו), שכהן שעבד ע"ז ושב – גם בדיעבד עבודתו פסולה ומחלל עבודה (וכן מוכח לשון האחרונים המובאים בסמוך, שנקטו זאת כדבר פשוט), ורק בכהן שעבד בבית חוניו כתב הרמב"ם שנראה שלא פסל עבודה.

[לא הבנתי מש"כ בספר אבי עזרי (במהדורא קמא – נשיאת כפים טו, ג): 'הלא גם בכהן שהמיר ועבד ע"ז ודאי גם כן שאין העבודה מחוללת אם עבד'. ועוד צריך באור מדברי עצמו במהדורה תליתאה (ביאת מקדש ו, ח) שהוכיח שהקרבת נפסל [אלא שהעיר שם על לשון הגמרא שלא אמרו שהקרבת פסול. ואולי י"ל שאינו דין תורה אלא שקנסוהו חכמים להיות כערל-לב, ולכך לא אמרו בסתם 'חילל' כבכל מקום]. וצ"ע].

כתבו כמה ראשונים (עתוס' כאן בשם ספר 'הזהיר'. וכן פסק הרמב"ם הל' תפילה טו, ג) שהוא הדין לנשיאת כפים; כהן שהמיר דתו – נפסל לישא כפיו גם לאחר שישוב בתשובה, כשם שהוא פסול לעבודה. ורש"י בתשובה כתב להכשיר (מובא בתוס').

אם עדיין לא שב והוא עובד עבודה זרה – ודאי אף אין חולקים לו קדשים ואינו אוכל, והרי אין זה עדיף מכהן שאינו מודה בעבודה, שאין חולקים לו קדשים (כדלעיל יח:). ולענין מחלל שבת בפרהסיא שלא שב מרשעו – לא מצינו בפירוש שהוא מחלל עבודה. ובשו"ת אחיעזר (ח"ג נ; ח"ד פח) כתב שלשיטת הרמב"ם והתוס' – אינו מחלל.

וכן נראה שנקט בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"א לג), שכתב אודות מחללי שבת בפרהסיא שמצד הדין נראה שהם כשרים לישא כפיהם [אם כי למעשה כתב, אפשר שיש בדבר משום 'מיגדר מילתא' וראוי יותר שלא להניחם לישא כפיהם, אך למחות ביד חזקה במקומות שמניחים אותם לישא, הגם שאין רוח חכמים נוחה מזה – מסתבר שאין מחויבים], וזה דלא כמו שכתבו האחרונים שמחלל שבת בפרהסיא פסול לנשיאת כפים (כמובא במשנה ברורה ס"ק קלד).

ובזבח-תודה במסכת זבחים (כב:): נסתפק בדבר. ובחזון-איש (יו"ד ב,יה) כתב מצד הסברא שמחלל שבת בפרהסיא לאו בר עבודה הוא. וכן נראה מדברי כמה פוסקים אחרונים שנקטו בפשיטות שהוא מחלל עבודה (ע' בשו"ת דובב מירשים ח"ב ו; שבת הלוי ח"ב קעב – ע"ש לענין פדיון הבן אצל כהן שכוה. וע"ע במובא בזבחים כב:).

ואולם עברייין בשאר עבירות שאינו בגדר מחלל שבת בפרהסיא – אין מקור לכך שמחלל עבודה (וע' באחיעזר שם. אך כהן הנושא נשים בעבירה – אסור בעבודה (בכורות מה). ולענין נשיאת כפים – מחלוקת הראשונים. ע' רמב"ם נשי"כ טו,ג; בית יוסף קכה, בשם הרשב"א).

זרב ששת אמר: לעולם בשחיטה ובמזיד לא, נעשה משרת לעבודת כוכבים.

(ע"ב) 'זנמנעו אחיו הכהנים מלברך בשם'. הקשה הרי"ד (ביומא לט), כיצד יכולים להמנע מהזכרת שם המפורש והלא כתוב ושמו את שמי... – המיוחד ל? ותירץ שאין הדבר חובה להזכיר את השם ככתבו במקדש אלא רשות. ועוד פירש שזנמנעו מלברך בשם בן מ"ב אותיות, אבל שם בן ארבע אותיות ככתבו, היו מזכירים גם לאחר מות שמעון הצדיק.

והתוס' (בסוטה לח. ד"ה הרי) כתבו, אין הזכרת השם אלא במקום גילוי שכינה, [כמו שדרשו בספרי את הכתוב בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך] – בכל מקום אשר אבוא אליך, שם שמי ייזכר]. ומשמט שמעון הצדיק לא זכו לגילוי שכינה. (ואף על פי שבבית שני נסתלקה שכינה (כדלעיל כא:), ומשמע אף בחיי שמעון הצדיק – מדרגות מדרגות יש).

והרמב"ם (נשיאת כפים יד,י; ובמורה הנבוכים ח"א סב) פרש שזנמנעו לברך בשם המפורש כדי להסתירו מפני אנשים שאינם הגונים, שנפסדו על ידי כך מאמונתם, 'כמו שיקרה לכל מי שאינו שלם, כשידע שהדבר אינו כמו שהיה מדמה אותו תחילה'.

ובשפת אמת צדד לומר שאחר שמת שמעון הצדיק לא היו חכמים שידועים לברך בשם המפורש אלא יחידים בלבד (ע"ש).

יש מי שכתב שגם הכהן הגדול, מאותו היום לא היה מזכיר שם המפורש (כן כתב רבנו אליקים, במשנה ביומא לה:). ואין משמע כן מדברי הרמב"ם (עבודת יום הכפורים ב,ו).

זבנה עליו מזבח והעלה עליו (עולה) לשם שמים. התוס' פרשו שהיה מעלה קרבנות עבור נכרים, שאינם מזהרים משום 'חוץ'. ואף על פי שאסור לסייען להקריב בחוץ (כמו שאמרו בזבחים קטז), ואף איסור 'כרת' יש בדבר לשיטת ר' יוסי (לפי המבואר מהתוס' בזבחים שם. וזוהי קושית הגרעק"א בגליון הש"ס) – אמנם רבי יהודה כאן הולך לשיטתו (בספרי, ראה), שקדשי עכו"ם שהקדישו בחוצה לארץ – אין חייבים עליהם משום 'שחוט' חוץ'. והלא בית חונו היה בחו"ל (עפ"י משך חכמה ראה יב,יג; דובב מירשים ח"ג פא). יש להעיר שמדרבנן עכ"פ יש איסור אף בחו"ל – כן כתב בזבח תודה' – זבחים מה. ואפשר שעדיין לא נאסר הדבר בימי חוניו.

וע"ע במובא שם ובדף קטז מהחזו"א (קמא. מא, יד) שנראה שאם העכו"ם הקדיש ע"מ להקריב בחוץ, אין בדבר משום 'שחוט' חוץ' [אלא שאין נראה כן מהתוס' וכו"ל], אלא אסור מדרבנן או שמא אסור משום בל תוסיף].
ואולם הרמב"ם בפירושו למשנה כתב שחונו עבר על איסור שחוט' חוץ'.
וכתב המהרש"א שכן נראה, שהרי אם נאמר שהכהנים ששמשו שם לא עברו על איסור 'חוץ', מדוע נפסלו מלשרת בקודש.

והרש"ש (בזבחים קטז): פרש דברי התוס' שלפי האמת יש בדבר משום איסור 'חוק' אף בקדשי עכו"ם, וזו הסיבה שנפסלו מלשרת, כמו שכתב המהרש"א. ובדבר זה טעה חוניו, שסבר שמותר להקריב קדשי עכו"ם [וכוונת התוס' בתמיהתם שאילו היה המדובר בקדשי ישראל, כיצד זה טעה חוניו בדבר המפורש, להקריב קדשים בחוק]. והלא היה ירא חטא ולא עבר במזיד – כמוש"כ התוס' לעיל].

דף קי

באורי אגדה; ציונים

'מצור ועד קרטיגני מכירין את ישראל ואת אביהם שבשמים'. פירוש, על ידי בני ישראל נתפרסמה בעולם הכרת שמו יתברך 'וכידוע זה בכל אומות העולם היום באמונות שלהם'. וזהו שורש ישראל – שהם תפארתו ית' (עפ"י לקוטי מאמרים לר"צ הכהן, עמ' 152. ויסוד הדברים במהרש"א).

זמנחה טהורה – זה הלומד תורה בטהרה, נושא אשה ואחר כך לומד תורה – ע' במובא בקדושין כט.

'לעולם זאת על ישראל – אמר רב גידל אמר רב: זה מזבח בנוי ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עלי קרבן'. בטיבו של קרבן זה, מדרשות חלוקין: יש מי שאומר, נשמותיהן של צדיקים. ויש מי שאומר כבשים של אש (מובא בתוס'). והביא הגר"א בשם חכם הרזים שכתב: 'עד שלא חרב בית המקדש, היה מיכאל מקריב בדמותן קרבן ישראל לפני ה' [והיינו 'כבשים של אש' שהזכירו התוס', פירוש: תוכן ענין מעשה הקרבן של ישראל], ואחר החורבן אמר לו הקב"ה: לא תקריב לי דמות קרבן שור וכבש ועז וכו' כי אם נפשות הצדיקים ותינוקות שלא חטאו...!'. פירוש הדברים: טהרת הכוונה בהתמסרות לעבודה שהיתה מצויה בזמן הבית, אינה נמצאת עכשיו אלא בנשמות הצדיקים ובתינוקות שלא חטאו' (מתוך מכתב מאליהו ח"ג עמ' 112).

'מתעסק בקדשים... לעכב מנין...' – נתבאר בזבחים מז.

'ככתבם וכלשונם'

'דקרו ליה אלהא דאלהא' –

'... ולעולם חכמי ישראל וכן כל אחד כשמתבונן בחכמתו, הוא מכיר דהכל מהש"י – דזה כל חכמת ישראל, להכיר זה. ועיקר הוראת מלת 'חכמה' – לשון הכרה, כמו 'חכים' בארמית. וזהו שמברכין 'שחלק מחכמתו ליראיו' – דחכמתם הוא היראה שהוא על ידי הכרת הש"י לנגדו, כמו שאיתא בריש אורח-חיים. ועל כן 'אם אין יראה אין חכמה' וכו'. מה שאין כן חכמת אומות העולם הוא 'לבשר ודם' – שכל חכמתם הוא בעניני העולמיים והנבראים מצד פירודם מהש"י, ושהם בשר ודם. וכשנותן טובה לאומות העולם, אפילו חכמיהם אין מכירים כלל על ידי זה להורות להש"י הנותן הטובה.

'פרשתי ואיני יודע מה פרשתי', או 'אמר לי אבא וא"י מה' – בין בשנים בין בשלשה יש להניח שהגדול שבהם הקדש (שמסתמא אדם מקדיש את המשובח, שכתוב מבחר נדריכם. רש"י).

ה. 'שור בשורי הקדש' – הגדול שבהם הקדש, וגם אם יש לו שלשה – אין חוששים לבינוני. נתערב שור הקדש באחרים – הגדול שבהם ייקרב, וכל השאר – יימכרו לצרכי עולות ודמיהן חולין שחוששים על כל אחד שמא הוא המוקדש, הלכך נמכרים להקדש להיקרב ואינם מתחללים על הדמים, ואין כאן גזל מהקדש כלל, שהרי נותן להקדש את הגדול.

ו. 'בית בבתי אני מוכר לך' – יד הלוקח על התחנתה, ויכול המוכר ליתן לו הגרוע שבביתיו, או מראהו עלייה הגרועה. ואם נפל לו בית – מראהו נפול.

במקום אחר אמרו נותן לו את המעולה בביתיו, שכן משמעות הלשון 'בית בבתי' (ע' נדרים נו. ובראשונים). ויש מי שפרש הסוגיא שם שנותן לו את הגרוע מביתו אבל לא עלייה (עפ"י פירוש הרא"ש שם).

דף קט

קפא. א. הנודר קרבן והקריבו במקום אחר, מה דינו?

ב. נדר להקריב קרבן בבית חונו או במקום אחר – מה דינו?

ג. נדר נזירות ופרש בנדרו להקריב קרבנותיו בבית חונו וכדו' – מה דין הנזירות?

ד. מי היה חונו? מה טיבו של 'בית חונו'? ומה דינם של הכהנים ששימשו בו?

ה. מה דינו של כהן שהודה בעבודה-זרה / השתחוה לה / שחט לשמה / זרק דם קרבן לע"ז?

א. הנודר קרבן והלך והקריבו במקום אחר, מלבד שחייב 'כרת' משום שחוטאי-חוק, לא יצא ידי נדרו.

ב. פרש בנדרו להקריבו בבית חונו או במקום אחר – חייב להקריב במקדש. עבר והקריב בבית חונו – לדברי רבי יוחנן ורב המנונא, וכן סיעו מן הברייתא – חייב משום 'שחוטאי חוק', אבל פטור מלהביא אחר למקדש, שהרי זה כאומר על מנת שלא אתחייב באחריותה. והוא הדין אם הקריב במקום אחר מזה שנדר, שהרי שחיתתו הרידה כהריגה בעלמא, כך לי הרגה כאן כך לי הרגה שם. ואילו רבא אמר: אדם זה לדורון נתכוון ופטור משום שחוטאי חוק, ונמצא שלא חלה עליו קדושת קרבן (ואעפ"כ נראה שלכתחילה צריך להקריב במקדש כדתנן במתניתין. וצ"ע).

רבי שמעון אומר: לא חל הקדשו כל עיקר.

הלכה כחכמים ורבי יוחנן ורב המנונא (רמב"ם מעה"ק יד, ז).

ג. 'הריני נזיר שאגלח (כלומר, אביא קרבנותי בתום הנזירות) בבית חונו' – יגלח במקדש (רשות ולא חיוב. ובה תודה). גילח בבית חונו – יצא. רבי שמעון אומר: לא חלה עליו נזירות כלל.

ופרשו הטעם שיצא, שהרי זה כמתנה ואומר שאם לא אוכל להקריב באותו מקום – איני נזיר.

לחכמים, אסור הוא בשתיית יין, ואעפ"י שאין כאן נזירות [שהרי יצא אם גילח בבית חונו ואילו היה נזיר אינו נפטר אלא בקרבנות במקדש], יש כאן שבועה לצער עצמו מין (עפ"י פרוש המשנה לרמב"ם). ואם גילח במקדש נתברר שנזיר גמור הוא (עפ"י תוס' נזיר יא. וע' באור אחר בתוס' כתובות נו.).

ד. חוניו היה בנו של שמעון הצדיק (והיה ממלא מקום אבותיו ביראת חטא. עפ"י תוס'), ומשום קנאת שמעי אחיו בו על שזכה מיד אביו בכהונה גדולה (כדברי ר' מאיר), או (לר' יהודה) משום קנאתו הוא באחיו [לפי שנתן הגדולה לשמעי אחיו, הגדול ממנו בשנתים, ואעפ"כ קינא בו] – נתגלגלו הדברים וברח למצרים ובנה שם מזבחה. לדברי רבי מאיר, היה זה בית עבודה זרה. ולרבי יהודה, וכן דייקו מסתם מתניתין – בנה לשם ה' (והיה מיועד לבני נח, שאינם אסורים משום הקרבה בחוץ תוס'). והרמב"ם כתב (בפירוש המשנה) שחוניו עבר על איסור שחוטי חוץ).

הכהנים ששמשו שם אסורים לשמש במקדש (גם לדעת האומרים לשם שמים נתכוין חוניו, קנסו לפסלם שהרי אסור היה להם להקריב בחוץ. ע' ע"ז נב.). ודינם כבעלי-מומים, חולקים בקדשים ואוכלים אבל לא מקריבים.

[וכן כלי בית חוניו אסור להשתמש בהם במקדש, כמבואר בע"ז נב].

ה. כהן שהודה בע"ז או השתחוה לה, או שחט לשמה במזיד, ושב בתשובה; לדברי רב נחמן, קרבנו שיקריב מעתה במקדש עולה לריח ניחוח, שלא נאסר אלא בששימש לעכו"ם בדבר שהוא 'שירות'. ולדברי רב ששת – אין קרבנו ריח ניחוח.

שחט לע"ז בשוגג; לדברי הכל קרבנו ריח ניחוח (וכפר הכהן על הנפש השגת... – מלמד שהכהן מתכפר ע"ז עצמו. ומקרא זה נאמר בענין ע"ז).

זרק הדם לע"ז בשוגג, וכל כיו"ב; לרב נחמן, קרבנו ריח ניחוח (וכפר הכהן על הנפש השגת...). ולרב ששת, אין קרבנו ריח ניחוח (שלא למדנו משם אלא לענין שחיטה, שאינה 'שירות'. ואילו ר"נ סובר שכששחט לע"ז אפילו במזיד לא נפסל, וכנ"ל).

זרק לע"ז במזיד – אין קרבנו ריח ניחוח לכו"ע.

א. כהן שעבד ע"ז במזיד ולא שב – אינו חולק בקדשים ודינו ככהן שאינו מודה בעבודה, ושחיטתו נבילה כשחיטת מומר (פשוט; דובב מישרים ח"ב ו. וע"ע אחיעזר ח"ג נ, ג-ד).

ב. כאשר שב בתשובה, גם באופנים שאינו עובד, רשאי לחלוק ולאכול בקדשים (כן משמע מפשטות המשנה, וכ"ה בתד"ה לא בשם רש"י). ואולם יש שצדדו לומר [בדעת הרמב"ם] שאף אינם אוכלים, ודברי המשנה אמורים בכהני בית חוניו ולא בשעבדו ע"ז (ע' מג"ה רע, יג ובשיירי המנחה).

ג. התוס' כתבו שפסול זה אין אמור אלא במקדש, ולא בכמה גדולה בשעת התר הבמות, וכל שכן לשאר תפקידי כהונה כגון נשיאת כפים (וע"ע משך חכמה פר' זו, לד).

והוא הדין לענין שאר שררות, אפילו מומר שחזר בתשובה שלימה – חוזר לגדולתו (עפ"י ריטב"א מכות יג).